

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/113/2017
Identifikačné číslo spisu: 5109239204
Dátum vydania rozhodnutia: 23.08.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5109239204.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. I., bytom L., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s. r. o., so sídlom v Žiline, Daniela Dlabača 35, Žilina, IČO: 36 806 498, proti žalovanému Z. G., bytom L., zastúpenému JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, advokátom so sídlom v Žiline, Námestie M. R. Štefánika 1, o náhradu škody vo výške 807,25 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 18/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 8. decembra 2016 sp. zn. 9 Co 304/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. mája 2014 č. k. 27 C 18/2010-263 čiastočne vyhovel žalobe žalobkyne a priznal jej náhradu škody vo výške 372,49 €. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Rozhodnutie o trovách si vyhradil na dobu do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia veci samej. Pri rozhodovaní vo veci vychádzal z ustanovení § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, § 444, § 449 Občianskeho zákonníka, keď konštatoval, že v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného došlo u žalobkyne ku vzniku škody z ublíženia na zdraví. Prihliadol na právoplatné rozhodnutie Obvodného úradu v Žiline, na základe ktorého bol žalovaný uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, keď narušil občianske spolunažívanie ublížením na zdraví inému z nedbanlivosti dňa 7. februára 2009 tým, že sotil do žalobkyne, následkom čoho si táto poranila koleno na ľavej nohe s dobou práceneschopnosti dva týždne. Vychádzal taktiež zo znaleckých posudkov MUDr. Orlovského, MUDr. Hrbáňa, z ktorých mal preukázané, že k úrazu žalobkyne - podvrtnutiu ľavého kolena došlo v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného, čo pri výške bodového ohodnotenia 20 bodov predstavovalo bolestné v sume 267,40 €. Zároveň súd prvej inštancie priznal žalobkyni rozdiel na zárobku počas práceneschopnosti v sume 97,08 € a náklady na lieky v sume 8,01 €. Za nedôvodnú považoval žalobu žalobkyne v rozsahu 52,5 bodu, lebo žiadnym z objektívnych vyšetrení neboli preukázané zistenia, týkajúce sa nálezu: distenzia skríženého väzu, a preto vo zvyšku žalobu ako

nedôvodnú zamietol. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a vyhradil túto časť rozhodnutia samostatnému rozhodnutiu po právoplatnosti vo veci samej.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 8. decembra 2016 sp. zn. 9 Co 304/2016 (v poradí druhým) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, čo do vyhovujúceho výroku, potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), keď sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP); vo výroku, ktorým bola žaloba žalobkyne vo zvyšku zamietnutá, odvolaním nenapadnutom, ponechal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný bol právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil dňa 7. februára 2009, keď ublížil na zdraví žalobkyni, následkom čoho bola práceneschopná po dobu dvoch týždňov s tým, že ako poškodená bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie. Keďže žalovaný bol uznaný za vinného zo spáchania konkrétneho skutku, ani odvolaciu súdu v tomto smere neprislúchalo hodnotiť vykonané dokazovanie inak, než ho vyhodnotil súd prvej inštancie, pokiaľ išlo o posúdenie otázky prípadného spoluzavinenia žalobkyne. Následne súd prvej inštancie správne vyhodnotil i vykonané dokazovanie pri skúmaní príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného a zraneniami žalobkyne, keď prihliadajúc na znalecké posudky čiastočne žalobe žalobkyne vyhovel, a preto i v tejto časti bolo potrebné jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP, keďže žalobkyňa mala v odvolacom konaní plný úspech.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie dňa 29. marca 2017, teda už za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ktoré odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Naplnenie dovolacích dôvodov žalovaný vidí v tom, že súdy oboch inštancií odmietli vykonať dokazovanie o znížení náhrady škody v celom rozsahu, čím postupovali v rozpore s viacerými súdnymi rozhodnutiami ním predkladanými, v dôsledku čoho nezistili skutkový stav riadne a vec nesprávne právne posúdili. Vadu konania vidí žalovaný aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo náležite odôvodnené, nevysporiadava sa s tvrdeniami uvádzanými žalovaným, a tým je nepreskúmateľné. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaného zamietnuť. Vyslovila presvedčenie, že nie sú naplnené žiadne dovolacie dôvody podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

11. Podľa presvedčenia žalovaného je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

13. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho

odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru veľkého senátu vyjadreného v rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

14. Dovolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný a že ním namietaná okolnosť zakladá vadu zmätočnosti. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) ale zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

15. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Podľa právneho názoru veľkého senátu (viď vyššie uvedené rozhodnutie) sa zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba predmetné stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni.

16. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; uviedol dôvody, pre ktoré sa stotožnil s uložením povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 372,49 €. Je celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol; odôvodnenie jeho rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

17. K ďalšej dovolacej argumentácii, že došlo k omylu pri aplikovaní práva, najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy platilo, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá teda vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 24/2017). Pokiaľ dovolateľ súdom vytýkal nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim

prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila (viď rozhodnutie veľkého senátu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017).

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného je procesne neprípustné; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

19. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.